

12 faktů o katyňském masakru

 novayapolsha.pl/article/12-faktov-o-katynskom-rasstrele

Vražda polských válečných zajatců v roce 1940 je možná jedním z nejznámějších válečných zločinů dnešního Sovětského svazu. Některé podrobnosti o něm ale možná nevíte.

Po dobytí východní části Polska v září 1939 zajala Rudá armáda až půl milionu polských vojáků. Naprostá většina - vojáci a poddůstojníci - byla propuštěna téměř okamžitě, ale důstojníci zůstali v táborech až do jara 1940 a čekali, jak se rozhodne o jejich osudu. Nakonec se je politbyro rozhodlo zastřelit a tajně pohřbít. Jeden z těchto masových hrobů objevil německý okupační sbor v roce 1943 u obce Katyň, která dala jméno celé tragédii.

Po osvobození Smolenska byla na pohřebišťe vyslána skupina čekistů, aby zfalšovali důkazy: bylo nutné prokázat, že k popravě nedošlo v roce 1940, ale v roce 1941, kdy území již bylo dobyto Němci. Zejména důstojníci NKVD „zpracovávali“ místní obyvatele, uváděli, co mají říkat při dalších výsleších, a také vkládali dopisy napsané po popravě do kapes mrtvých: příbuzní nevěděli o osudu vězňů a nadále psali jim.

Na oficiální úrovni uznalo sovětské vedení vinu SSSR na tomto zločinu až v roce 1990. A přestože se od té doby oficiální postoj státu k této otázce nezměnil, podrobnosti o dění v ruské společnosti zdaleka ne každý zná a téma samotné je obklopeno spekulacemi a vyloženě dezinformacemi.

Mluvíme o dvanácti věcech, které jste pravděpodobně nevěděli o katyňském masakru .

Obětí trestného činu nejsou jen policisté . Spolu s více než 14,5 tisíci válečnými zajatci bylo zastřeleno více než 7,3 tisíce zajatců věznic umístěných na okupovaném území, tzn. na území západního Běloruska a západní Ukrajiny. Tito lidé byli odsouzeni jako členové „kontrarevolučních špionážních a sabotážních organizací“ a „třídní mimozemšťané“: bývalí vlastníci půdy, továrníci atd. Tato kategorie popravených se nazývá běloruský katyňský seznam a ukrajinský katyňský seznam; jejich konkrétní příjmení nejsou známa.

Ne všichni popravení váleční zajatci byli běžní vojáci .

Například četníci, tedy vojenská policie, jsou většinou pohřbeni na cvičišti Medny. V Polsku navíc platil zákon o povinném ročním armádním výcviku pro každého, kdo měl středoškolské vzdělání, po jehož dokončení jim byla přidělena hodnost nižšího záložního důstojníka. Zejména je známo, že mezi 4220 důstojníky pohřbenými ve Smolenské oblasti bylo 70,4 % civilistů, mobilizovaných po vypuknutí války proti Německu, pouze 22,3 % byli řádní vojenští důstojníci a dalších 7 % bylo v důchodu.

Navzdory zvěrstvům vůči jiným skupinám obyvatelstva **se nacisté k polským válečným zajatcům chovali mnohem lidštěji než ke komunistům** . Vojáci byli posíláni do běžných pracovních táborů, odkud byli formálně propuštěni již v roce 1941 a důstojníci do speciálních důstojnických táborů. Podmínky v nich byly nesrovnatelně shovívavější a téměř všichni vězni tam žili až do propuštění v roce 1945.

Vězni šli na popravu s radostí v domnění, že budou brzy propuštěni : vedení tábora v ně tuto důvěru podporovalo a prostřednictvím svých agentů šířilo mezi vězni fámy. Oficiálně administrativa tyto fámy nepotvrdila ani nevyvrátila, ale například první jedno či dvě jeviště z tábora Ostaškov shlédli s orchestrem z řad vězňů. Alespoň část agentů díky této spolupráci unikla popravě.

Polští váleční zajatci byli pohřbeni vedle obětí velkého teroru . Místní UNKVD často využívalo stejné místo k pohřbívání těl popravených, obvykle opuštěných a tajných. Takže pod Medným, pár desítek metrů od polských hrobů, jsou ostatky sovětských občanů a je jich asi ještě víc.

Popravení byli pohřbeni vedle resortních dach NKVD . Výpočet byl jednoduchý: místní raději nechodili tam, kde odpočívali čekisté. V důsledku toho bylo v oblasti Kalinin a Smolensk rozhodnuto o vytvoření masových hrobů v bezprostřední blízkosti osad v departementech. Nedá se říct, že by všichni pracovníci NKVD, kteří tam měli domy, věděli, co se v jejich blízkosti děje – ale ti, kteří něco věděli, byli dost chytrí na to, aby se zbytečně neptali. Nejčastěji se pohřbívalo tajně, pozdě v noci.

Přímí pachatelé poprav, důstojníci NKVD, dostali za svou práci prémii 800 rublů , neboli jeden měsíční plat. Pro srovnání, kilogram bílého pečiva pak stál 1 rubl. 70 kopecks, máslo - 18 rublů. 50 kopecks a litr vodky - 11 rublů. 50 kop.

Nacisté Katyň aktivně využívali ve své propagandě a vedli po ní originální exkurze. Po nálezů ostatků polských důstojníků v únoru 1943 byly některé z nich znovu pohřbeny a některé ponechány a proměnily se v jakési muzeum. Objev masových hrobů byl hlášen v rozhlase, fotografie a seznamy identifikovaných obětí byly zveřejněny v novinách a Němci přiváděli na pohřebiště návštěvníky - obyvatele Smolenska, ale i Poláky, zajaté Brity, Američany a Kanadány ze svých táborů .

Katyn je jméno speciálně vybrané pro propagandistický efekt . Vesnice stejného jména byla blízko, ale ne nejbližší ostatkům, které Němci objevili v roce 1943. Toto jméno se nyní používá jako souhrnný název pro všechny epizody popravý díky vedoucímu vykopávek Rudolfu-Christophovi von Gersdorffovi - důstojník věděl, že polsky kat znamená "kat", proto zvolil toto jméno.

Orgány SSSR přitahovaly celebrity a morální authority k falšování . V roce 1944, po dokončení práce čekistů v okolí Katyně, byla zorganizována tzv. Burdenkova komise, v jejímž čele stál světoznámý akademik a chirurg. Byli v ní lidé, kteří vzbuzují důvěru společnosti: například spisovatel A. N. Tolstoj a předseda sovětského Červeného kříže S. A. Kolesnikov. Od členů komise se očekávalo, že z popravý obviní Třetí říši. Tak to udělali – i když nejspíš pochopili, že jejich závěr není pravdivý.

SSSR se pokusil napravit závěry Burdenkovy komise ve verdiktu norimberského tribunálu . Soud se však i přes protesty sovětské strany rozhodl toto obvinění posoudit věcně a rychle dospěl k závěru, že není dostatek důkazů. To však nezabránilo sovětské propagandě, aby tvrdila, že poprava polských válečných zajatců byla dílem nacistů a že to bylo prokázáno v Norimberských procesech.

V roce 1969 narazilo několik školáků na podobný pohřeb poblíž Charkova , poblíž vesnice Pyatikhatki. Když se to vedení KGB dozvědělo, rozhodlo se tam načerpat velké množství louhu, aby zakrylo stopy zločinu. Pozemek kolem pohřbu byl oplocen ostnatým drátem a bylo zde zřízeno stálé stanoviště KGB, pod jehož krytem byla těla ničena. Po rozpadu SSSR tam byl postaven památník, ale z pohřbených v Pjatikhatki bylo identifikováno pouze šest lidí a i ti byli identifikováni pomocí armádních identifikačních žetonů.

Děkujeme Pamětnímu spolku za možnost publikovat článek z časopisu Lessons of History .

